

Knygos „A European Health Union“ (Europos sveikatos sąjunga) recenzija

Romas Lazutka

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas
romas.lazutka@fsf.vu.lt

Šių metų spalio pabaigoje Briuselyje įvyko knygos apie Europos sveikatos sąjungą pristatymas. Daugiau kaip 300 puslapių anglų kalba parašytoje knygoje analizuojama Europos socialinė ir ekonominė raida bei tai, kaip kinta bendradarbiavimas tarp valstybių Europos Sąjungos erdvėje.

Skaitytojui, menkai besidominčiam Europos Sąjungos problematika, ši knyga gali būti įdomi tuo, kad tarp bendraautorių, atstovaujančių Italijai, Olandijai, Prancūzijai, Vengrijai, Vokietijai, yra ir trys lietuviai, du iš kurių (Vytenis Povilas Andriukaitis ir Gediminas Černiauskas) yra šio leidinio redaktoriai. Esame pripratę, kad Lietuvos treneriai vadovauja garsiems krepšinio klubams, o režisieriai ir dirigentai – pasaulinio masto kūrybiniais kolektyvams. Tai, kad Lietuvos ekspertai įgyja pripažinimą formuojant tarptautinę socialinę politiką, yra kiek netikėta, bet maloni žinia.

Knyga neturėtų nuvilti ir tų, kuriems svarbios ne autorių pavardės ar nacionalinė tapatybė, o keliami klausimai ir naujais analitiniais instrumentais pagrįsti, išsamūs atsakymai į šiuos klausimus. Taip pat naujas požiūris į ES socialinę politiką. Skaitytojų, kurie domisi istorine visuomenių raida, smalsumą tenkins leidinyje apžvelgta Europos kaita nuo 19 a. pabaigoje vyravusios industrinės-agrarinės visuomenės iki paslaugų gamyba grindžiamos nūdienos bei Europos integracijos dinamika nuo Anglijos ir plieno bendrijos iki Europos Sąjungos. Sveikatos apsaugos specialistai knygoje ras argumentų, kuriais grindžiamas labai ribotas europinių struktūrų dalyvavimas sveikatos politikoje šiandien. Dar svarbiau, kad pateikta ir glaudesnio tarptautinio bendradarbiavimo argumentų, atskleistas jo tikslingumas ir neišnaudotos galimybės.

Statistikos ir teisinių faktų mėgėjai ras duomenų, netikėta kryptimi keičiančių tradicines sampratas apie Europą ir jos socialinę politiką. Ar daug kas susimąsto, kodėl Euro zonos valstybių sveikatos sektorius, kuriame dirba du kartus daugiau žmonių nei žemės ūkyje, kalnakasyboje ir juodojoje metalurgijoje kartu paėmus, gauna dešimteriopai ma-

Received: 2023 10 25

Copyright © 2023 Romas Lazutka. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

žesnį ES finansavimą nei žemės ūkis, kodėl sveikatos ministrai Briuselyje tariasi kartą per metus, o žemės ūkio ar pramonės ministrai susitikimus rengia kas mėnesį? Sveikata dažnai įvardijama didžiausiu turtu, bet ar dažnai pagalvojama apie tai, kad Europos konstitucijoje (Lisabonos sutartyje) tarp ES siekiamų tikslų sveikata nėra paminėta.

Leidinyje nenagrinėjami mažėjančio gimstamumo, gyventojų senėjimo procesai Europoje. Recenzuojamojo darbo autoriai sutelkė dėmesį į, jų nuomone, didžiausią europiečių sveikatos stiprinimo potencialą turinčias europinio bendradarbiavimo kryptis: ligų prevenciją, akcentuojant parengtį ateities pandemijoms; medicinos mokslą ir inovacijas; pagalbą sergantiems retomis ligomis; solidarumą sveikatos srityje; apsirūpinimo sveikatos darbuotojais tolygumą tarp šalių ir šalių viduje; aktyvų dalyvavimą, sprendžiant pasaulines sveikatos problemas.

Knygoje nepateikiama galutinių receptų. Tai kvietimas ir medžiaga diskusijai apie Europos Sąjungos ateitį, kurią kuriant Lietuva jau beveik 20 metų dalyvauja. Knyga skiriama akademinai bendruomenei, politikams, Lietuvos šviesuomenei, besidomintiems europine tematika, aišku, ir šios tematikos socialinės ir sveikatos politikos aspektu.

Knygą dabartiniu metu galima nemokamai skaityti internete A European Health Union - Foundation for European Progressive Studies (feps-europe.eu). Popierinis leidinio variantas bus baigtas spausdinti ir pristatytas viešai Lietuvoje 2023 metų pabaigoje.